

Az 1995. évi erdőállomány gazdálkodásról

Az erdőfelügyelőségek évi beszámoló jelentéseinek az OMMI adatszolgáltatásának, valamint az Országos Erdészeti Adattár információinak felhasználásával és évből is elkészült az erdőállomány-gazdálkodás részletes értékelése, melyből az alábbi főbb adatok és megállapítások emelhetők ki az 1994. és 1995. évről vonatkozóan:

- faállománnyal borított terület	1 712 934 ha	1 719 699 ha
- erdeink élőfakészlete	303,4 millió br. m ³	308,7 millió br. m ³
- a megtermelt kiültethető csemete	200 millió db.	200 millió db.
- az elsőkvitelt erdőfelújítás területe	15 613 ha	15 784 ha
- a befejezett erdőfelújítás területe	20 191 ha	20 484 ha
- a kötelezettség alá vont halmozott terület	132 180 ha	120 067 ha
- az erdősítési hátralék	15 780 ha	15 835 ha
- az elsőkvitelt erdőtelepítés területe	2 874 ha	4 180 ha
- a befejezett erdőtelepítés területe	6 256 ha	6 265 ha
- az erdőtelepítési hátralék	2 750 ha	2 976 ha
- a fakitermelés	5 718 000 m ³	6 049 000 m ³
- a fakitermelés az éves erdőtervi lehetőség %-ban	69%	74%

Megállapítások

A nyilvántartott erdőterület mintegy 7 ezer hektárral növekedett, amely a 4 ezer hektárt meghaladó erdőtelepítésből természetes erdőterjedésből (beerdősülés), illetve a korábban nyilvántartásban nem szereplő, ám meglévő „loncvédségi” erdők felújításából adódik.

A tulajdonváltás lassan történik, melynek következményeként jelentős területen a „már nem és még nem” tulajdonlás állapota, azaz gyakorlati értelemben a valóságos tulajdonosi hiánya látszik állandósulni.

A tulajdoni viszonyok rendezése után a szakmailag indokolt és lehetséges közös gazdálkodás szervezeteinek kialakulása is nagyon nehezen történik, részben a kellő törvényi kényszerítő erő, részben pedig a tulajdonosi szándék hiánya miatt.

Az időszakos gazdáltság és az elkerülhetetlen területaprózódás, a tulajdonosok egy részénél az azonnali erdővagyon feléltési szándéka, valamint az elszaporodott falvakok jelentős és sok esetben visszafordíthatatlan károkat okoznak erdeink minőség és mennyiségi állapotában, mely folyamatot a létszámeleptéssel folyamatosan érintett erdészeti hatóság csak gátolni, de megakadályozni nem képes.

Az erdők egészségének az elmúlt időszakban észlelt folyamatok állapotromlása lassulni látszik, stagnálás, illetve enyhe javulás prognosztizálható. A biotikus és abiotikus károk nagysága azonban továbbra is jelentős, melynek megfékezésére, felszámolására a gazdálkodó elemi érdeke, de tulajdonostól függetlenül továbbra is jelentős állami szerepvállalást, támogatást igényel.

A törzselvitényvek, anyatelepek, plantázások, magtermelő állományok, illetve a jó-közepes magtermés biztosítja az 1996. évre a biológiai alapokat a csemetermesztéshez. Az országos szaporítóanyag szükséglet rendelkezésre áll – 200 millió kiültetésre alkalmas csemete – fajokonként az igények és a szükségletek eltérnek, jelentős kihívászatlan kapacitással rendelkezik a terület.

Az erdőfelújítások első kvittele és a befejezett átadható erdők mennyisége növekedett, az üres terület kismértékben csökkent, mely eredmények alapvetően az erdőgazdasági részvénytársaságok pozitív teljesítményének köszönhetőek, ugyanakkor a természetes felújítási módszerek indokolatlanul alacsony, illetve a sarjzetas magas aránya, a túlságosan elnyúló, hosszú átlagos felújítási idő, a felújítási hátralékok növekedése, a folyamatok erdősítésekben a

sikeresség alacsony volta a gazdálkodás javítandó hibáit, hiányosságait tükrözik.

Az erdőfelújítás pénzügyi támogatása (a 90 százalékban az erdőgazdálkodók befizetéséből működő Mezőgazdasági és Erdészeti Alap [továbbiakban Alap]) normatív és pályázati rendszerű, mely a tényleges költségeknek – az 1995. évi normák 25%-os emelése mellett is – csak egy részét fedezi. Az Alap céljainak megfelelő az erdészeti politikai elvek érvényesítésének egyik legfontosabb pénzügyi eszközeként a felújítások finanszírozási forrásait garantálva működött az erdők mennyiségi és minőségi védelmét szolgálva. A 2161 millió forint összegű befizetés, az előző évi pénzaradvány, illetve az állami támogatások terhére mintegy 2620 millió forint került kifizetésre. A kedvezőtlen szakmai folyamatok lékezésének a támogatási rendszer nélkülözhetetlen eszköze, melynek hatékonyságát további állami forrás biztosításával szükséges növelni.

Az erdőtelepítésekre 1995 évben mintegy 1 milliárd forint állt rendelkezésre. Az előző évhez képest 400 millió forinttal megemelt összeg sem volt elégséges ahhoz, hogy a 95. évre előirányzott 17 ezer hektár telepítés megvalósítható legyen. A kormányhatározatban előirányzottakhoz képest erdőtelepítési elmaradásunk 1991. évtől sajnos már 40 000 hektár. A korábbi erdőtelepítések állapota részben az időszakos gazdáltság miatt tovább romlott, az erdőtelepítési hátralék emelkedett. Jellemző a telepítési szándék országos eloszlásának aránytalansága. (Kiemelkedik Szabolcs-Szatmár-Bereg és Bács-Kiskun megye.) A telepítési igény növekedésével lehet számolni, mely a kormányzati és közösségi érdekeknek, valamint az európai csatlakozási igényeknek is messzemenően megfelel, ezért az e célra fordítandó támogatás növelése, a normatív támogatás mértékének esetleges emelése, korszerűsítése szükséges.

A közjóteli beruházások finanszírozására mintegy 70 millió forint állt rendelkezésre, szemben a két-háromszáz millió forint lényeges igényvel. A növekvő társadalmi igények ellenére a költségvetésből rendelkezésre álló összeg csak csekély részben biztosít keretet, mely annál is inkább problémát jelent, mivel az ország erdeinek több mint 50 százalékát kezelő eredményorientált részvénytársaságok nem kívánták jelentős saját pénzforrást biztosítani e célra. Az állami támogatás radikális emelése a meglévő társadalmi elvárások mértékének megfelelően mindenképpen indokolt.

Az erdőgazdálkodók 81 000 hektár területen végeztek fakitermelési tevékenységet, melyből 21 000 hektár a véghasználati terület. A kitermelés 6 millió bruttó m³ az erdőtervi lehetőségek közel 74 százaléka. Az 1994. évi teljesítményhez képest enyhe növekedés tapasztalható, amely részben a magánerdőgazdálkodás felhasználói tevékenységének beindulását jelzi. A rövid vágástördelőjű lágylomb erdőkben hosszú távon biológiai és vagyonelezési szempontból e kihívászatlanul magas, megszüntetendő állapot.

Az erdőkárok mennyiségének emelkedésének folyamata megszünt és az erdők egészségi állapotában lassú javulás érzékelhető. A kár felszámolás azonban magas, 10%-os felhasználásban elfoglalt részesedéssel még néhány évig feltétlenül szükséges folytatni a megelőzőn védekező magatartás mellett. Az állami támogatást indokolt fenntartani. A nevelővágások tervezése, jelölése és végrehajtása általában szakszerű, sajnálatos azonban a törzskiválasztó gyérítések, mint az erdőnevelés egyik legfontosabb művelésének üzemi előírás alatti teljesítése.

Évek óta növekvő az engedély nélküli fakitermelések száma, melynek mértéke 1995 évben meghaladta a 65 ezer m³-t.

Összefoglalva kimondható, hogy bár az 1994. évhez képest az erdőgazdálkodás szakzszerűsége – a statisztikai számok alapján – kis mértékű javulást mutat, még mindig igaz, hogy a szakszerű, természetis erőforrások optimális kihasználtságát eredményező, tartamos erdőgazdálkodás folytatása kívánivalókat hagy maga után. A közérdeket is szolgáló erdőállapot fenntartásához növekvő költségvetési támogatás, megújuló erdészeti jogszabályokon alapuló szigorú, következetes hatósági munka nélkülözhetetlen.

Dauner Márton

Szeptember 23-27 között tartotta 28. ülését a FAO Európai Erdészeti Bizottsága Genfben. Az ülésen két éves időszakra alelnökként újraválasztották Csóka Pétert, az FM ERSZ műszaki igazgatóját. Ebből az alkalomból kérdeztük a régi-új alelnököt az európai erdészet aktuális problémáiról.

„A regionális erdészeti bizottságok azzal a céllal jöttek létre, hogy fórumot teremtsenek az erdészet speciális problémáinak megvitatásához. Konzultatív szervezetenként elsősorban a problémák felvetését, a megoldási alternatívák áttekintését tudják elősegíteni. Működésük hatékonysága tulajdonképpen azon múlik, hogy a tagországok milyen aktivitással vállalnak részt a munkában, s hogy a nemzetközi konzultáció mely eredményeit sikerül az otthoni környezetbe ültetni. Természetesen a közel negyven országot magában foglaló európai bizottság mérőben más módszerekkel dolgozik, mint mondjuk a három országból álló észak-amerikai, de a lényeg ugyanaz, regionális problémákat csak regionális együttműködéssel lehet megoldani.

Napjainkban az egyik legfontosabb kérdés a fenntartható *többcélú erdőgazdálkodás*. (Tudom, hogy sokan szívesebben használják a „tartamos” jelzőt, de kérem ne feledjük, hogy az erdészetben évszázados hagyományokkal rendelkező tartamoság eszméje fejlődött annyit a közelmúltban, különösen a riói konferencia óta, hogy az erdészeknek sem celszerű elzárkózni ezen új fogalom használatától). Alapvető kérdés, hogy mik a fenntartható gazdálkodás kritériumai, hogyan mérhető, s milyen eszközökkel lehet az ilyen gazdálkodásra ösztönözni. Természetes, hogy a válasz régióként más és más, de mire az ENSZ közgyűlése 1997-ben az erdészet ügyét napirendjére tűzi, addigra a FAO és regionális szervezetei, illetve a Fenntartható Fejlődés Bizottsága (CSD) és az ezen belül működő Kormányközi Erdészeti Panel (IPF) munkájának eredményeként létre kell jönnie egy globális erdészeti stratégiának. Európa ebből a szempontból viszonylag szerencsés helyzetben van, hiszen erdőfegyverrel folyamatosan gyarapszik, és a helsinki miniszteri konferencián megfogalmazódott alapelvek gyakorlatba való átültetése példaértékűnek tekinthető.

Van egy másik probléma, amellyel nemzetközi szinten folytatni kell, és amely ugyancsak nem ismeretlen hazai erdészeti berkekben, ez pedig az anyagi források beszűkülése. Nem véletlen, hogy az Európai Erdészeti Bizottság a térségben működő másik fontos erdészeti szervezettel, az Európai Gazdasági Bizottság feladatrendszerével közös munkatervet alakított ki 1993-ban. Ezzel kiküszöbölhetővé vált a párhuzamosság, mert a két bizottság megszozott az egyes szakterületek művelése feletti felelősséget, sőt kezdeményező szerepet is vállalt például a nemzetközi adatszolgáltatás koordinálásában, így 1995 óta az erdészeti statisztikákkal foglalkozó szervezetek közül a FAO,

az EGB, és az EUROSTAT már közös adatsornát használ és várható az OECD és az ITTO (a trópusi faipari szervezet) csatlakozása is.

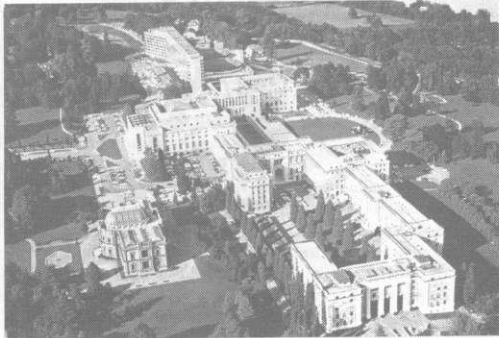
Hiába sikerült azonban a FAO-n belüli költségvetési megszorításokat az erdészetnek többé-kevésbé elküldnie, és hiába van jó esélye az erdészeti szekciónak arra, hogy az EGB-n belül zajló átszervezés során is megőrizze pozícióit, a tagországokban ugyancsak a költségvetés erőteljes csökkentése a jellemző. Következésképpen a közös munkatervet jelentősen le kellett szűkíteni és a korábban elfogadott, az évezred végéig szóló programban szereplő 23 témát 10-re kellett csökkenteni. Így a most átdolgozott program az alábbi témákat öleli fel:

1. Tartamos erdőgazdálkodás a régióban; hozzájárulás az ENCED és a helsinki Miniszteri Értekezlet határozatainak végrehajtásához;
2. Az erdészeti termékek piaca rövid távú változásának áttekintése és előrejelzése;
3. A fa és az egyéb erdei javak és szolgáltatások keresletének és kínálatának előrejelzése;
4. Információgyűjtés és szolgáltatás az erdészeti szektor jellemző trendjeiről;
5. 2000. évi erdőleltár (mérsékelt övi fejezetek);
6. Az átalakuló gazdaságú országok támogatása;
7. Az egyes országok erdészeti politikájának nyomon követése;
8. A közös FAO/EC/ILO munkabizottság tevékenysége;
9. A Földközi-tenger melléki erdőgazdálkodás (Silva Mediterranea);
10. A Hegyvidéki Vízgyűjtőterületek munkacsoport tevékenysége.

Megfelelő pénzeszközök híján több szakértői csoport munkáját befejezetté kellett nyilvánítani, mert kevés esély látszik arra, hogy a finanszírozásban a nemzetközi szervezetek mellett az egyes tagországok is részt vállaljanak. A meglévő forrásokot pedig az olyan kiemelt fontosságú területeken kell összpontosítani, mint a következő, a 2000. évi erdőleltár, a térség erdőgazdálkodásának átláthatóságát biztosító információgyűjtés és terítés, valamint az átalakuló gazdaságú országoknak nyújtandó támogatás.

A gazdasági szektor átláthatósága azért is fontos, mert ez nem csak az olyan, széles körben jelentkező problémák megoldását segítheti, mint pl. az erdők egészségi állapotának kedvezőtlen változása, de alapvető gazdaságpolitikai döntésekhez is támpontot nyújthat. Elsősorban a gazdaság alacsonyabb fejlettségi fokán álló országok kívánának ugyanis nyersanyag exporttal jelentősebb bevételre szert tenni, azonban az úgynevezett gazdag országok sem szegények fában, sőt favagyonyuk egyre növekszik. Mivel az erdőgazdaság minden országban alapvetően piaci bevételeiből tartja fenn magát, a gazdaságilag fejlett országok saját erdőgazdaságuk működőképessége érdekében nem vásárolhatnak fa nyersanyagot korlátlan mennyiségben, így tehát a nemzetközi piac felvevőképessége is korlátozott. Érdemes ebben az összefüggésben áttanulmányozni az európai faipar helyzetét és lehetőségeit tárgyaló, frissen megjelent EGB tanulmányt, a European Timber Trend Studies V-t (ETTS V), melyről remélhetőleg e lap hasábjain is részletes ismertetés fog megjelenni.

Ez a probléma már átvezet az átalakuló gazdaságú országok kérdésköréhez is, hiszen itt fel kell készülni arra, hogy a gazdasági felemelkedéshez elengedhetetlen a magasabb feldolgozási szintű termékeket versenyképes áron előállítani képes

erdészeti ágazat létrehozása. Ezt azonban nagyon megnehezítik a kapcsolódó problémák, mivel ezekben az országokban egyszerre kell megbirkózni a tulajdonváltás nehézségeivel, a piacgazdaságra való áttérés gondjaival, az általános tőkehiánnyal, a megfelelő érdekérvényesítési képességek hiányával. A problémák törvényszerűen azonos módon jelentkeznek valamennyi érintett országban, így nem csak a fejlett piacgazdaságú országokkal való kapcsolattartásra van szükség, de elengedhetetlen a régió belüli folyamatos eszmecsere és együttműködés. Erről egyébként alkalmam volt meggyőződni az alatt a hat hónap alatt is, amikor 1995-ben erdészeti regionális tanácsadóként dolgoztam az Európai Gazdasági Biottságnál azzal a megbízatással, hogy az EGB-nek, mint az átalakuló gazdaságú országoknak nyújtandó támogatásról szóló helsinki 3. sz. határozat koordinátorának ezirányú stratégiáját kidolgozzam.

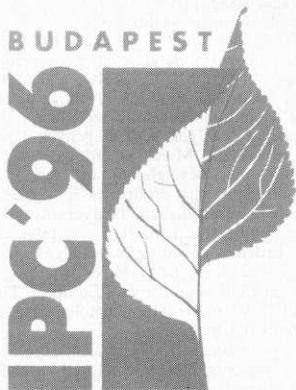
Összefoglalva elmondható, hogy az Európai Erdészeti Bizottság 28. ülése nemcsak amiatt volt jelentős, mert a Fabizottsággal közösen nyíltan vállalta a tevékenység megreformálásának cseppet sem könnyű feladatát, hanem mert olyan időpontban tekintette át az erdészet aktuális kérdéseit, amikor az erdőkkel való gazdálkodás kiemelt figyelmet kap a nemzetközi politikai színtereken is. Persze joggal vetődik fel a kérdés, hogy milyen kézzelfogható eredményeket nyújt mindez számunkra, magyar erdészek számára. A kétoldalú együttműködési szerződéseken, segélyeken, az információ- és szakembercserén túl mindenekelött azt, hogy problémáinkat nemzetközi kitekintésben is elemezhetjük, értékelhetjük eddigi lépéseinket, és természetesen az előttünk álló feladatok is más megvilágításba kerülhetnek, azaz döntéshozóink eszköztára – legyen szó bármilyen szintű döntésről – nagyon nagy mértékben kibővül. Dönteni azonban, s a döntések következményeit vállalni nekünk magunknak kell.”

Az Európai Erdészeti Bizottság és a Fabizottság együttes ülése a tisztségviselők megválasztásával ért véget. Az elnök mellett az EEB vezetőségében három alelnök, a Fabizottságban két alelnök tevékenykedik. A korábbi vezető testületből nyugdíjba vonulása miatt távozott Willie Sheridan az EEB volt elnöke, és Jorge Cascillo alelnök. Az EEB új elnöke Jan Heino, a mezőgazdasági miniszter különleges tanácsadója (Finnország), Csóka Péter (képpünkön) mellett két új alelnök Nicolas Efstatiadis (Görögország), és Pierre Mühlmann (Svájc). A Fabizottság elnöke A. Burdín (Oroszország), alelnökei A. Berquist (Svédország) és G. Siegel (Ausztria) lettek.

Pápai Gábor

Kimagasló sikerrel zárult a Nemzetközi Nyárfakongresszus. Az eseményről és a témával kapcsolatos rendezvényekről, eredményekről januártól folyamatosan számolunk be olvasóinknak.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. 3. §-a a vagyoni értékű vadászati jogot a földtulajdonjog elválaszthatatlan részének nyilvánítja és egyértelműen a földtulajdonosához rendeli. E jog természetesen a Magyar Államot is ugyanúgy megilleti, mint bármely más tulajdonost.

Az államnak a tartós kincstári vagyont képező állami erdőkhez kapcsolódó tulajdonosi jogait a többször módosított 1992. évi XXXVIII. tv. (Áht.) értelmében a pénzügyminiszter a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) útján gyakorolja. A KVI ugyancsak az Áht. előírása alapján az erdő kezelésével a 100%-os állami tulajdonban lévő erdészeti rt.-ket bírta meg. Az erdőkezelői jog értelemszerűen – törvényben foglalt módon – kiterjed az erdőben folyó vadgazdálkodásra is.

Ilyen jogi keretek között indult meg az új törvények végrehajtására való felkészülés – mindenekelőtt a vadászterületek kialakítása.

Már az első lépések után nyilvánvalóvá vált, hogy az új törvény által birtokon kívül helyezett vadászterületek nem mindegyike reménykedhet abban, hogy a megszokott helyén alig változó feltételekkel folytathatja majd a vadászatot.

A potenciális vesztesek riasztására az OMVV elnöke – miniszteri minőségében – egy hónappal a törvény jóváhagyása után „elígazításra” hívta össze az érintett szervek vezetőit – egy másik tárcához tartozó kérdéskörben.

A rangos tanácskozáson készült, valamennyi állami erdői kezelő rt. vezérigazgatójának megküldött Emlékeztető tanúsága szerint:

– új törvény ide, új törvény oda, az erdőkezelők több területen összességében nem folytathatnak vadgazdálkodást,

mint amennyit eddig a hatályon kívül helyezett törvény biztosított a számukra;

– a vadászati jog hasznosítását a „versenysemlegességre és a konszenzusra” törekvés kell hogy jellemezze – azokkal a vadászterületekkel, amelyeknek az átállítás ezen időszakára értelemszerűen semmilyen szerepet nem szán a törvény;

– egyes állami tulajdonban lévő gazdálkodók működőképességének fenntartása érdekében a lehető leggyorsabban ki kell alakítani a „különleges helyzetű” területeket (akkor is, ha annak nincsen törvényi alapja);

– „meg kell oldani a bérleti díj problémáját” – azaz megakadályozni, hogy a tulajdonos állam a vadászati jog esetleges haszonbérletjéről reális, piaci árat kérhessen.

A nyomatékos „elvárás” nem maradt hatástalan. Az első nekirugaszkodásra csupán 2, a az kettő darab 10-12 ezer ha-os önálló vadászterület kialakítására tettek javaslatot az erdőkezelők és csupán 704 ezer ha leendő vadászterületen vannak az rt.-k meghatározó pozícióban – 54%-os átlagos területarányadukkal. Így mindössze 381 ezer ha állami erdőben gyakorolhatják csorbítottanul erdőkezelői jogaikat.

A jogvesztő határidő elodázhatalanná tette a helyzet tisztázását, a legilletékesebb egyértelmű, határozott állásfoglalását.

Az alábbi kérdésre 1996. november 5-én került sor a Parlamentben.

Varga Béla

A pénzügyminiszter válasza

Dr. Medgyessy Péter országgyűlési képviselő kérdésére

Van e tudomása a miniszter annak arról, hogy az ÁPV Rt. a kincstári vagyont vesztélyeztető, értékét és hozamát csökkentő utasítást adott az állami erdőket kezelő részvénytársaságok vezérigazgatóinak, azoknak, akik munkajogi helyzetük alapján egzisztenciális függésben vannak az ÁPV Rt.-vel?

A közel egymillió hektár állami erdő elemi közérdekből tartós kincstári vagyontként van tisztelt miniszter úr gondjaira bízva. Az erdő meghatározó részét képező vadállomány az 1996. évi LV. törvény értelmében úgyszintén az állam tulajdona.

Ugyancsak az államot illeti meg ezen a területen a földtulajdonjoga alapján a vagyoni értékű vadászati jog is. Minden törvényi alapja megvan tehát annak, hogy az állami erdőben a közjót tartósan szolgáló, összhangolt, a maximális hozamra és a vagyongyarapításra törekvő, szakszerű erdő- és vadgazdálkodás folyjék.

Az 1996. július 18-án az ÁPV Rt.-ben tartott megbeszélésről készült emlékeztető

tanúsága szemre e lehetőség kihasználását kívánta megtorpedözni az ÁPV Rt., amikor egy mondvacsinált, nem létező társadalmi konszenzusra való hivatkozással a törvény által birtokon kívül helyezett vadászterületek pozíciójában megtartását szolgáló cselekvésre ösztönözte, mondhatnánk gyengéden, kényszerítette az illetékeseket. Természetesen mindezt a kincstár terhére, a költségvetés rovására.

Dr. Medgyessy Péter pénzügyminiszter:

Ha egy mondatban kívánnék válaszolni a kérdésre, akkor azt mondanám, hogy nincs tudomásom ilyen elígazításról, és nem is tudnék ilyet elfogadni, és nem is tudnám elképzelni azt, hogy ilyen jellegű elígazítást lehessen adni.

Ha részletesebben kitérek erre a kérdésre, akkor ahogy ezt képviselő úr is említette, valójában egy kettősség érvényesült. A kettősség úgy szól, hogy az állami erdőket kezelő erdőgazdasági rt.-k az állam tulajdoni vagyona részeként az ÁPV Rt. tu-

lajdonosi felügyelete alá tartoznak, míg a gazdálkodás tárgyát képező állami erdő az államháztartásról szóló '92. évi törvény alapján a kincstári vagyon részét képezi. Tehát egy kettősség érvényesül ezen a területen.

A feladatokat és a kettősséget is figyelembe véve 1996. július 11-én a Kincstári Vagyonkezelő levélben meghatalmazta az erdészeti részvénytársaságokat, hogy a vadászterületek megállapítása során nevében és helyette eljárja az irányelvek alapján intézkedjenek.

Az irányelvben két dolgot mondott ki. Az egyik az, hogy minél nagyobb számban kerüljenek kialakításra olyan vadászterületek, amelyekben a magyar állam a vadászati jogot önállóan gyakorolja. A másik szempont pedig az volt, hogy ahol társult vadászati jog gyakorlására alkalmas vadászterület van, ott pedig az állam tulajdoni hányada az 50 százalékot haladja meg.

Mind a két követelmény azzal a szándékkal került megfogalmazásra, hogy a maximális jövedelnet és hasznot biztosítsák. Ez való senki, semmiféle felmentést nem tud adni, és nem is adhat. A dolog történetéhez tartozik az, hogy az irányelvek alapján a vagyonkezelési szerződéseket megkötötték október végén.

A magyar erdészet a következő évszázadban

címmel tervezi kidolgozni a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága az a fejlesztési koncepciót, amely az erdészeti fejlesztés főbb stratégiai szempontjait tárgyalja. Ezt a munkát kiemelt feladatának tekint a bizottság, amelyet az év október 1-én választottak újja szakterületünk tudományos minősítéssel rendelkező képviselői, a tudomány kandidátusai, doktori és az akadémikusok. Ez alkalommal választották meg a bizottság elnökét is. A 23 tagú bizottság október 21-én választotta meg elnökhelyettesét, titkárát és döntött arról, hogy erdőgazdasági, vadgazdasági, fagazdasági, valamint természet- és erdővédelmi albizottságokat hoz létre. A munkában részt vesz még 10 tanácskozási jogú tag, aki a vezető erdészeti és faipari szerveket képviseli. (FM, KTM, KVI, ÁPV Rt., az Erdő- és Faiparimérnöki Kar dékánjai, az ERTI és a FAKI vezetői, a FAGOSZ elnöke, az ERSZ főigazgatója). Állandó meghívott az OEE, a FATE, az OMMI, valamint a MTA Agrártudományi Osztályának a vezetői.

Az újalakult erdészeti bizottság elnöke: *Solyoms Rezső* doktor, elnökhelyettese: *Winkler András* doktor, titkára: *Bondor Antal* kandidátus, az albizottságok vezetői: *Mátvás Csaba* doktor, *Kóhalmy Tamás* doktor, *Kovács Jenő* doktor, *Bartha Dénes* kandidátus. A bizottság doktori fokozattal rendelkező tagjai: *Járó Zoltán*, *Madas András*, *Márkus László*, *Marosvölgyi Béla*, *Molnár Sándor*, *Pagony Hubert*, *Szontágh Pál*. A kandidátusi fokozattal rendelkező bizottsági tagok: *Csőka György*, *Gergács József*, *Kolozsár József*, *Kosztika Miklós*, *Mészáros Károly*, *Rédei Károly*, *Tóth Béla*. A két akadémiai ren-

des tag: *Keresztesi Béla* és *Magyar János* hivatalból tagja a bizottságnak, amely úgy döntött, hogy Magyar János akadémikust tiszteletbeli elnökéül választja.

Az MTA székházában tartott első ülésen a bizottság elnöke előterjesztette a *következő három évre vonatkozó program-javaslatát*, a bizottsági munka főbb céljait, kiemelt szempontjait. Eszerint az akadémiai törvényben és ügyrendben foglaltaknak megfelelően a bizottság:

- értékeli, támogatja a szakterület tudományos kutatásait, a szakoktatást és a fejlesztést, irányelveket dolgoz ki és állást foglal ezek helyzetével és tevékenységével kapcsolatban.

- elősegíti a sokhasznú stabil erdei ökoszisztémák fenntartását és létrehozását a változó környezetben,

- szorgalmazza az ökológiailag megalapozott természetközeli erdőgazdálkodás megvalósítását, a természet törvényeinek betartását,

- irányelveket dolgoz ki az erdők természet- és környezetvédelmi szerepének, jóléti szolgáltatásainak tartamos fenntartására,

- a környezetbarát fa feldolgozásának és széles körű hasznosításának érdekében támogatja a hazai fa ipari célú felhasználását szolgáló fejlesztéseket a faellátás ithoni házisanak jobb kihasználását,

- az erdő- és a vadgazdálkodás évszázados konfliktusainak mérséklésére elősegíti az erdő- és vad szakmákkal kívánatos összehangolást a tudományos alapok bővítése útján,

- a faállományt kímélő műszaki fejlesztés, az erdőfeltárás és a gépésítés természetvédő módszereinek kidolgozását támogatja,

- az erdőértékelés, az erdészeti, a fagazdasági ökonomia továbbfejlesztése, a fenntartható fejlődésnek megfelelő gyakorlati realizálása érdekében szorgalmazza az ide vonatkozó kutatások bővítését,

- támogatást nyújt olyan átfogó erdő- és fagazdaságpolitikai koncepció, nemzeti stratégia kidolgozásához, amely megfelel az EU tagság követelményeinek és figyelembe veszi a belőle fakadó kötelezettségeket, előnyöket és hátrányokat.

A felsoroltak az ülésre elkészített írásos tervezet főbb szempontjainak a kiemelésére szolgálták. Ezeket az albizottságok megvitatták, munkaterüvkébe építik.

Évente általában 4-4 bizottsági és albizottsági ülésen kerül sor várhatóan a munkatervben szereplő témák megvitatására és a velük kapcsolatos állásfoglalásra.

Nyilvános vitáikra, nagyrendezvényre évente egy alkalommal Budapesten az Akadémián, egy alkalommal vidéken kerül sor.

A tudományos fokozattal rendelkezőket a bizottság évente egy alkalommal hívja össze, amikor bármilyen, szabadon választott szakmai témában a minősítettek felszólalhatnak. Előreláthatóan erre első alkalommal 1997 januárjában vagy februárjában kerülhet sor. Erre a „követlen” találkozóra a szakma szélesebb körét is meghívjuk.

Kiemelt és újszerű feladat az „MTA doktora” cím odaítélésével kapcsolatos eljárás. A doktori szabályzat szerint a tudományos bizottságok szerepe az értékelésben meghatározó jelentőségű.

A bizottság arra törekszik, hogy az erdészeti, vadászati, faipari és természetvédelmi közelemben számottevő részt vállaljon. A jelen helyzet széttagolt irányítási, felügyeleti, felelősségi viszonyai között az akadémiai tudományos bizottság semleges függetlensége jó szolgálatot tehet bonyolult problémák rendezésében. Ilyen többek között a PR munka, az erdészet arculatának helyes bemutatása is.

A széles szakmai kapcsolatok, a nyitottság és együttműködés útján reméljük azt, hogy az újalakult MTA Erdészeti Bizottság az erdőfordulót tervezett feladatait teljesíti. Úgy tervezzük, hogy a sajtó útján erről rendszeres tájékoztatást adunk.

Dr. Solyoms Rezső

Lassan halad az európai erdőgazdaságpolitika kialakítása. Meghatározó ebben a kormányok között alakult nemzetközi erdészeti bizottság munkája, ami a közben az 1992-es riói határozatok fokozatos megvalósítására alakult „fenntartható fejlődés szakbizottsága” által 1995-ben jött létre két évi időtartamra azzal a céllal, hogy a szakbizottságnak 1997-ben tartandó ülésére megfelelő anyagokat készítsen elő. Összesen 11 programot előkészítésére kapott megbízást. A bizottság eddig három ülést tartott – 1995 New York, 1996 Genf két ízben – a negyediket jövőre New York-ban tervezi megtartani közvetlenül a szakbizottság ülése előtt.

Ezzel a kezdeményezéssel párhuzamosan halad az 1993-ban létrejött miniszterközi, ún. Helsiniki-megállapodás végrehajtása. Újabb összejevetelt a miniszterek 1998-ban Liszabonban terveznek tartani. Ennek előkészítésére idén júniusban tartottak egy kétnapos szakértői összejevetelt. Világviszonylatban kiegészíti ezt a Montreal-pernek nevezett, Európán kívüli térségekre vonatkozó megalom.

A lassú előrehaladás ellenére is hasznosnak kell tartanunk e tevékenységeket. Ami hiányzik, az az erdők riói elvek szerinti használatára vonatkozó nemzetközi egyetértés. Ebben a szakbizottsági ülésnek jövőre már határoznia kell, mert a társadalom az évekén át folyt tárgyalások után végre már határozott erdőgazdaságpolitikát vár.

(AFZ/DW 1996. 22. Ref.: Jérdome R.)